

Blomsterhem

En smal väg leder upp från Ammarnäs, i den trakt där alla vägar slutar och fjällen tar vid. I gläntan vid vägslutet syns en gammal lada med en sommarstuga intill. Det var där det lag, Blomsterhem, med sin trädgård som på 1950-talet rymde över 2000 arter från hela världen.

Hur var det möjligt? Så isolerat och med vintrur som frös sig djupt ner i jordlagren?

En kortvuxen liten kvinna träder fram. Hon kallades Blomsterlotta.

I hennes närhet visar sig också svärfadern, den handlingskraftige nybyggaren Josef Berglund, den som såg möjligheterna och tog de första spadtagen, hustrun Sofia och sonen Oskar, äldste son och arvtogare som skulle förvalta det smycke hans far sett ut åt honom tillsammans med den märkliga kvinna han gift sig med. I bakgrunden syns också en pojke, lika kortvuxen som sin mor: Lottas äldste son Alfred vars upptäckarlust sträckte sig ut över hela världen.

Utsikterna fanns, drömmarna och ovanliga förmågor som slipades i den karga miljön.

Och så plötsligt den tragedi som skar ett djupt, oläskligt sår i familjen: Oskars alltför tidiga död. Lotta ensam med fyra små barn i en gränslös fattigdom. Så mycket mer osannolikt, att ur det säret växte den trädgård fram som blev sin tids turistattraktion i Ammarnäs.

Archangelica speglar dessa människor, dessa märkliga livsöden som i skarven mellan liv och död kunde skapa något så rikt.

Archangelica

berättelser från hela världens trädgård.
Blomsterhem i Ammarnäs.

Titt. ex. 1
Asa Hagberg, Anders Berglund

TACK till Långmanska kulturfonden, Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur, Länsstyrelsen i Västerbotten och Umeå Kulturhuvudstadsår 2014.

Tryck: Tryckservice
Layout: Tydiligen i Båstad AB
Utsida: Gabriella Liv Eriksson
© Asa Hagberg

INNEHÅLL:

sid 4	Bakgrund
sid 5	Väverskan
sid 6	Vandraren
sid 7	Medvandrerskan
sid 8	Mötet
sid 9	Stormen
sid 10	Vaggvisa
sid 11	Vägen bort
sid 12	Kistblommor
sid 13	Syskonen
sid 14	Archangelica
sid 15	Spår
sid 16	Himmelens öga
sid 17	Förlåtelsens blomma

Personer som förekommer i texterna:
Charlotta "Blomsterlotta" (s 8, 10, 12, 14, 17) och Oskar Berglund (s 8, 9, 11)
fick tillsammans barnen Alfred (s 11, 13, 15), Ingrid (s 11, 13), Hedvig och Gustav.
Nybyggarna Josef (s 6) och Sofia Berglund (s 7) var Oskars föräldrar.
väverskan, Lydia Stenmark (s 5), deras äldsta dotter och Oskars storasyster.
Fjällbyggare Ante Larsson (s 16) var en vän till familjen.

Bakgrund

Vi växte upp i den gränslösa trädgården. Där bäckens flöde skulle nå ända till havet och helt vanliga prästkragar stod tillsammans med underliga små plantor som ingen fick röra. Och så en kåta i hörnet av vår skånska trädgård. Den trädgården hade sin moder på kanten av fjället i den lilla byn Ammarnäs. Bara ett fåtal somrar hade vi kunnat leka i den nästan explosiva växtligheten, medan hon ännu skötte den. Den gamla kvinnan med sina lager av kjolar; hon som kokade sitt kaffe på vedspisen och drack det på fat med en bit ost i koppen. Kortvuxet liten, men det var något respektingivande över henne. Mest var hon spännande, det förstod vi när andra sa hennes namn: Blomsterlotta. Vi kallade henne farmor. Och så sonen, han som såg så betydelslös ut och bar sin värld av hemligheter inom sig tills någon frågade efter källan av språk, källan till alla dessa främmande plantor och ännu mer: alla dessa brev, artiklar, vykort ... fanns det

ingen ände på språk i en och samma människa? Hur stort kontaktnät hade han egentligen, den tystlåtna lille mannen från världens ände? Han som vi kallade pappa. Som försåg oss med färgglada frimärken från hela världen och lämnade sina spår hyllvis och lådvis. De flesta sedan till aska när huset brann.

En ödslig tomt, med en nerbrunnen ruin på kanten av fjället.

Den har fått vakna i ett projekt som återställer delar av trädgården. I oss väcktes samtidigt de spår som levde i berättelserna. Vi har valt att låta dem sjunga. Musiken tillför det orden inte kan säga och överbryggat avståndet mellan då och nu. Är vi egentligen så annorlunda idag? Vad kan vi inte lära?

Väverskan för samman trådarna, Vandraren tar oss till platsen. Mötet sker och så kan allt börja.

Åsa Hagberg, text

Anders Berglund, idé, projektledare

Väverskan

Bommen slår och skytteln går,
tråden löper i sitt spår.
Hjärtat slår och livet går,
mönster vävs från år till år.

Grova vävens styrka växer till en våd,
får sitt liv när trasor blir till tråd.
Mjuk för våra fötter, vacker för vår syn,
samma färg som solen målar skyn.

Bommen slår och skytteln går,
tråden löper i sitt spår.
Hjärtat slår och livet går,
mönster vävs från år till år. Tunna vävens
trådar formas till ett flor,
får sin plats långt bort från hårda skor.
Skimrande av himmel, tunt som ånglars hår,
öm är skytteln, varsamt bommen slår.

Bommen slår och skytteln går,
tråden löper i sitt spår.
Hjärtat slår och livet går,
mönster vävs från år till år.

Skaparen som väver livet med sin hand,
låter väven glittra till ibland.
Starka, skira, långa, någon väv blir kort,
vävs med kärlek innan den klipps bort.

Bommen slår och skytteln går,
tråden löper i sitt spår.
Hjärtat slår och livet går,
mönster vävs från år till år.

Hon kallades för "Fastra".

Den som såg omgivningen förändras, en stor släkt växa upp, förmeras, spridas, liv bli till och slockna, behöva Någon.

Hon, som själv var nästan oföränderlig. Bodde nere vid än i det lilla huset med värstolen hon fått redan som ung. Stammade där, bakade hela traktens bröd och vävde sina vävar till alla som behövde. Från år till år till år hördes dunsarna från bommens slag mot träden.

Den barnlösa utan några egna att rå om. På ett sätt rådde hon om alla.

Hon var den som fanns. Beträktaren. Lyssnaren. Berättaren. Väverskan.

Väverskan ser inte
meningslösa trådar,
men långsamt växande
mönster.

Min ungdoms hunger drev mig hit,
en lust att själv få äga jorden,
då var jag orädd, fri och stor
i både handlingen och orden.
Att bryta upp och våga se
den väg som ingen gått,
en vandrare som sätter spår,
det var min lott.

Så fann jag platsen, fann den mark
där spaden trängde genom jorden,
den odlingen har kostat svett,
men gav oss mat på borden.
Där fann jag källan för min törst,
en dryck så klar och frisk,
och så för vinterns hungerstid
en sjö med fisk.

Den kraft som växte i min hand var som ett
klot av snö,
den har sin tid, men tynar blid i vårens tö.
Den kraften som jag lutar mot bär doft av
slaget hö,
av hästens kropp, en bön av hopp, en stilla sjö.

En vandrare vars namn blev stort,
min gärning växte genom åren,
av första gården byggdes fem
med frodig betesmark till fåren.
Men kvinnan och de barn vi fick
är mer än all min lön,
när livet vissnar har jag kvar
en stilla bön.

Den kraft ...

Jag går så långsamt på vår äng,
ibland går lien genom gräset,
men stannar ofta i en blick
mot sjön som ligger bortom näset.
Så åldras jag, men tänker på
allt gott från Herren Gud,
ett stråk av styrka möter mig
i hästens hud.

Den kraft ...

Vandraren

*Vandraren ser vägen,
går den innan den finns.*

Han var nybyggaren, pionjären, visionären, han som kallades "Norgefararnas hövding" och skapade en blomstrande handelsled över pinade vinterfjäll. Vandraren, den som alltid var på väg vidare och övervann det omöjliga. Inte bara för sin egen skull. Förmågorna och ansvaret låg i hans blick, hans tanke, hans händer, hans tro. Ingen i hans växande familj, ingen som kom under hans beskydd, fick lida nöd. Han tog hand om, bar och gav.

Fadersgestalten. Den som alla lutade sig mot, tills kraften urholkades inifrån av sjukdom och han blev den som måste skötas. Var då inte han, den Starke, rädd för svagheten?

För Vandraren var den svagheten inte styrkans motsats. Bara en sista vandring till det ännu osedda.

Medvandrerskan

I bakgrunden av hans storhet,
men samtidigt vid hans sida.
Där han byggde upp sitt rike,
var jag den stilla, blida.
Om han var styrkan, vem var då jag?
Bära tillsammans gör ingen svag.

Jag anade nog vår framtid,
tillsammans längs altargången,
ett äventyr för oss båda,
kärleken gav oss sången.
Om han bar drömmen, vad var då jag?
Bära tillsammans gör ingen svag.

Hur blommar en kärlek ständigt,
hur formar ett liv sin dröm?
Vi bär den i våra händer
och livet får sy sin söm.

Jag födde dem ur mitt hjärta,
och tröstade dem från såren.
Med barnen så tätt omkring mig
fanns jag där genom åren.
När de blev många, hur räckte jag?
Bära tillsammans gör ingen svag.

Det tunga är inte livet,
det tunga är att få vaka,
det febriga, hjälplöst burna,
armar så livlöst slaka.
Så slog oss sorgen med sina slag,
bära tillsammans gör ingen svag.

Vad gör man när hjärtat sjunker?
Hur ser man en strimma ljus?
En fågel har släppt en fjäder
i gräset intill vårt hus.

Hans styrka är inte evig,
som gräset, den ligger slagen.
Nu vårdar jag i det sista,
tunnaste andetagen.
När han är borta, vem blir då jag?
Bäras tillsammans gör ingen svag.

Så vänder sig livet åter
mot tilliten första åren,
den tiden när jag blev buren,
tröstades själv från såren.
När blicken brister, vem är då jag?
Bäras till slutet gör ingen svag.

Jag vet nog att hjärtat sjunker
men tänker att det finns hopp,
jag ser ju hur molnen formas
till änglar vid fjällets topp.

Medmänniskan, just före självständighetens tidevarv.

Kan vi se tillgången? Den som inte drömmer sina egna drömmar, inte har någon annan ambition än att medbära den dröm som redan finns?

Hon betraktades som den blida. Hennes styrka ropade inte högt, den kom ut som en ständigt porlande källäder som aldrig verkade tröttna. Aldrig helt stilla, även på de allra sista bilderna ser man henne med sticket i händerna efter det långa, strävsamma liv som fött och burit, sört och tröstat ända tills nu. Livets mättnad vilade i henne.

*Stora drömmar behöver bäras
av mer än en,
om de ska överleva verkligheten.*

Han: Blicken söker vägen lång,
du, min blomma, hjärtats sång.
Hon: Fjällets vidder öppnar sig,
lyser ljungen fram till dig.

Han: Du är doften av en äng,
som en nyutslagen dröm.
Jag blir vek inför din ros,
och din tanke gör mig öm.

Hon: Du är solen i mitt hår,
du är kraften i min hand.
Hur jag ville se din båt,
men här står jag vid min strand.

Han: Du är saknaden intill
i en båt med plats för två
där min ensamhet får ro,
om du vore här ändå.

Hon: Du är färgen i mitt blod
när det bultar i sin glöd.
Jag gör upp en liten eld
där jag ensam får mitt bröd.

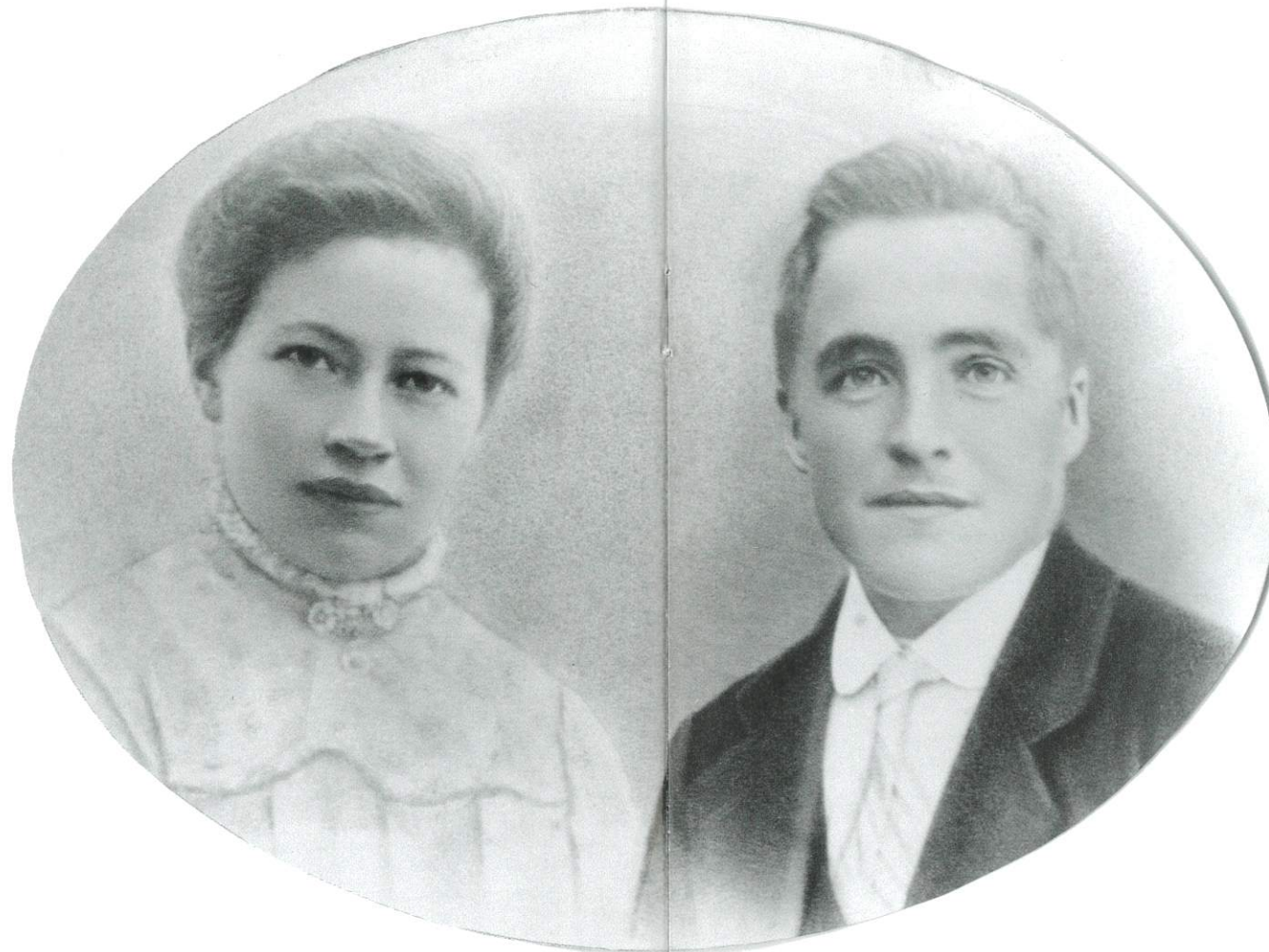
Han: Det är då jag ser en rök
med en doft så full av must
i en strimma upp mot skyn,
i den strimman väcks min lust.

Hon: Över sjön, en åras slag,
hur det skälver till av hopp,
när jag vet att det är du
vaknar livet i min kropp.

Han: Blicken famnar vägen lång,
du, min blomma, hjärtats sång.
Hon: Fjällets vidder öppnar sig,
ljungen blossar nära dig.

*Kärlek övervinner sina avstånd.
känner igen doften, glöden
i en strimma rök.*

Mötet

De visste om varandra över avståndet.

Han som redan tidigt i livet fått överta rollen som äldste sonen till den framgångsrike nybyggaren. Arvtagaren. Gården hade han redan. Styrkan. Klokheten. Tvekan. Ett krig mullrade hotfullt.

Hon. "Pippi-Långstrumpflickan", som ännu tidigare i livet blivit moderlös med en fader på långväga byggnadsarbete. Vildvuxet kavat, nära till skrattet med sorgerna gömda i hemliga rum. Hon såg inga gränser, vågade drömma, pröva vingarna, ge sig ut.

Fjället som låg emellan dem hindrade henne inte, lockade honom, denna märkliga lilla kvinna som utstrålade livsvilja och samtidigt var späd som en blomma.

Det blev hon som vann honom, hon som ägde nästan ingenting giftes in i den stora släkten. Det verkade vara lyckan som till sist gav henne ett hem.

Stormen

Ylande vitt, ulven får röst.
Isande köld fryser mitt bröst.
Kraftlöshet, håll i min sko,
maktlöshet släcker min tro.
Vildaste fjäll ger ingen famn.
Man utan mod krokmar i skam.
Kraftlöshet, håll i min sko,
maktlöshet, släcker min tro.

Dömnar mig, somnar mig. "Kom inte än."
Domnar mig, somnar mig. "Kom inte än,
framför dig finns ett liv."

Vinande vitt, himmelens röst.
Brännande ljus väcker mitt bröst.
Kraftlöshet, håll i min sko,
hoppfullhet, stärker min tro.
Vidaste fjäll, blicken blir fast.
Viljan får mod, steg utan rast.
Kraftlöshet, håll i min sko,
hoppfullhet, stärker min tro.

Domnar mig, somnar mig. "Kom inte än."
Domnar mig, somnar mig. "Kom inte än,
framför dig finns ett liv,
barnen som väntar sitt liv."

Han måste ha sett döden i vitögat många gånger, alla dessa färder över kalvfjället i sin fars fotspår. Ändå var det under helt vanligt vinterarbete med skogen i det vidsträckta hemmanet som döden högg honom i foten. Inget vilddjur, ingen dramatik, bara den isande kölden som slog sin klo genom ett hål i skon. Den vita döden, den förrädiskt bedövande som långsamt frös sig in, långt mer smärtfritt än det som blev uppvaknandet till söndersprängda blodkärl, kallbrand och skavande sårigt, haltande liv.

Aldrig mer frisk.

Men en sak hade livet lärt honom, den som kämpar kanske vinner något. Den som ger upp har redan förlorat. Äldste sonen till byhjälten gav inte upp, särskilt inte med barnaskaran växande där hemma, sin unga fru.

Han bet ihop, lutad mot sina kryckor. Svalde smärtan.

*En sak hade livet lärt honom.
den som kämpar kanske vinner något.
Den som ger upp har redan förlorat.*

Sov, sov, lilla barn, skymning faller på,
vilar över alla små.
Stilla, i det tysta, solen går till ro,
vem är det som lyser då?
Månens öga vaktar nattens tysta mus,
ser den stora skogen runtomkring vårt hus.
Ser hur björnen slumrar under barrig gren,
månens öga vaktar med sitt milda sken.

Så ser den alla husen där människorna bor
och varje litet barn som sover.

Sov, sov, lilla barn, mörkret blir så stort,
växer upp i varje vrå.
Himalajusen skuggas, månens lampa släcks,
vem är det som lyser då?
Ängels öga vaktar jordens alla barn,
ser hur dunklet väver osynliga garn.
Drömmens flykt i natten, tankarna på glid,
vandraren som kämpar, hinna fram i tid.

Så ser den alla husen där människorna bor
och varje litet barn som sover.

Andetag som flämtar i sin sista strid,
tystnaden har vingar vakande bredvid.

Så ser den alla husen där människorna bor
och varje litet barn som sover.

Sov, sov, mänskobarn, mörkret är så stort,
ängels öga vaktar då.

*Vaggvisan sjunger barnets sömn,
lika mycket
den vuxnes tröst.*

Vaggvisa

Visst var hon stark. En livskonstnär med tusen sätt att klara sig. Själv. Men en familj? Hon som nästan aldrig haft någon?

Hon behövde honom.

Väntan.

Mörkret är oundvikligt, när det väl börjat, vem kan hejda det?

Där inne faller skymningen skugga för skugga. En liten lampa i fönstret hoppas. Det finns inget annat att göra i maktlösheten. Hoppas att allt ordnar sig.

"Lyckan kommer, lyckan går ..."

Vaggvisan sjunger sin tröst, lika mycket till den vuxne.

Vägen bort

Han sa vi skulle gå en bit
tillsammans vägen bort
och hälsa på där faster bor,
dit är det ganska kort.
"Kom, min pojke, flickan min,
jag vill att ni är med."

Han går så långsamt framför oss,
en liten bit blir lång
om kroppen haltar varje steg,
snubblar gång på gång.
Varför lutar han så tungt,
och varför är han trött?

Vi leker som vanligt backen upp,
jag vet att jag blir först.
Då säger hon att det är fusk,
jag är alltid störst.
"Kom, vi springer lite till,
så kan jag jaga dig!"

Vi känner gräset under oss,
det kittlar våra tår.
Då hör vi rösten bakom oss:
"Vänta där ni står!
Dröj, ni båda, dröj en stund,
stanna där med mig."

Vi står där skogen öppnar sig
och utsikten blir klar,
där blicken når hur långt som helst,
vart än tanken far.
"Se, min pojke, flickan min,
jag vill att ni ska se."

Där tystnar rösten mitt i allt,
när orden blåste bort.
Jag tror han ser en annan plats,
dit är det inte kort.
"Säg det pappa, säg det nu,
vad vill du vi ska se?"

Men tysta går vi vidare,
vi säger inget mer,
och kroppen haltar varje steg,
snart finns inga fler.
"Stanna, pappa, här hos oss,
vi vill att du är med!"

Han pendlade mellan två världar.

Den där han fortfarande bar rollen som den fasta punkten, trots haltandet, trots sängliggandet och kroppens plåga. Ar från år, dag till dag.

Den andra, bortom det synliga, efterlängtrade, där rollen av klippa föll som en befrielse från hans axlar. Kallade allt tydligare.

De var bara så små ännu, barnen.

Han var angelägen den dagen. Han skulle gå den korta vandringen längs fjällsluttningen för att besöka sin syster, och de två äldsta skulle följa med. Hade han tänkt säga någonting? "Snart får ni vara starka utan mig. Hjälp mamma där hemma. Förlåt mig ..."

I alla fall hände någonting. Det kom i hans ögon, en annan blick.

Men ingenting blev sagt.

Det finns bördor ingen mänska skulle bära,
dödens smärta, det är en.
Det finns kunskap ingen mänska borde lära,
att vandra ensam under himmelen.
Det finns sorger ingen mänska skulle smaka,
att förlora hjärtats vän.
När din värme har flytt rör den aldrig vid min
hand.

Sliten är jag redan, sjukdomstiden lång,
inte var det så det skulle gå?
Allting som vi hoppats frös till is en natt,
ensam är jag kvar med våra små.
Rosen på din kista
har färgen av ditt blod,
hoppas nu att Gud vill vara god.

Det finns ...

Inte kan jag fylla hålet efter dig,
inte blir jag glad av sorgesång.
Blommor kan jag odla, kanske är det tröst,
om jag ändå plockar dig ett fång.
Liljor på din kista
har färgen av din hud,
hoppas du får blomstra så hos Gud.

Det finns ...
Tyst, är det din viskning i vinden som värmer
min hand?

*Graven ligger som ett svart hål
under en ljus himmel.
En dag kommer blicken att orka
lyfta igen.*

Kistblommor

"O, nu får jag kommit hem!"

Hans sista ord. Hemma.

Vad sa hon? Vi kan gissa. Borta. Hans frånvaro teg i henne.

Hålet var saknaden efter livskamraten att luta sig mot. Tyngden som sänkte blicken var det ensamt
dubbla ansvaret för fyra barn, den minste bara två år. Nog kunde hon arbeta och kämpa, nog skulle
hon göra det också. Men ...

Först måste hon bara plantera sin blomma.

En till. Och ännu en.

Syskonen

Vår pappa är i himlen
och nu är mamma sjuk.
Men hus och trädgård har vi,
vår lada och vår ko.
Var annars ska vi bo?
Var annars ska vi bo?

Jag hittade en plats för drömmar,
den finns där uppe på vår vind.
Där flyger tanken bort med svalan
långt, långt utanför vår grind.
Jag vet, jag vet, nu är jag störst,
jag måste hugga veden först.
Så har jag dig, du är min syster,
och jag, jag är din bror.

Jag hittade en plats för lekar,
den lockar mig med solens sken.
Där springer jag på bara fötter,
ligger gömd bakom en sten.
Jag vet, jag hör på Skällas "mu",
jag bara måste mjölka nu.
Så har du mig, jag är din syster,
och du, du är min bror.

Vår pappa ...

Vi prålar som pionens blommor
som visar upp sig i en slänt,
så tätt vid husets ena fönster,
det som brukar stå på glänt.
Vi är som smörbollar i gräset
som lyser gula överallt.
Men allt är ändå bara lekar,
ute är det vintrigt kallt.

Vi vet, nu hjälper vi varann,
tillsammans gör vi vad vi kan,
så har du mig, jag är din syster,
och jag, jag är din bror.

Vår pappa ...

De såg sin pappa dö.

Sin mamma ... höll hon också på att dö? Hon blev så sjuk av överansträngning och togs ifrån den,
månadsvis.

Det var vinter. Snön låg tung runt huset.

En barnflicka tog hand om minstingen ibland, och släktingar stöttade vad de kunde. Men allt det
andra? Maten? Veden? Smutsen?

Om en trettonåring ska kunna ta över krävs något särskilt. Det var han också, fast på fel sätt.
Bland alla "mästen" som fallit i hans knä följdes han av ett annat "mäste" som byggde en egen
käta där han kunde smita undan så fort det gick. Han hade fått tag på en bok. "800 ord av alla
språk". Han måste läsa.

Näst i raden var syster Duktig, född till ansvar. Var finns då lekar bland barnets "mästen"?

De var de hungrigaste, smutsigaste, trasigaste, med för många hål för att kunna kallas en familj.
Men de hade i alla fall varandra.

*De hade i alla fall
varandra.*

Där gick jag runt och påtade
i min blommande rabatt,
jag grävde gropen lagom djup,
planterade en skatt.
Då stod en biskop plötsligt där,
han ville se på allt.
"O, store Gud", så sa han nog,
"det blommar tusenfalt!"

Riddarsporren vaktar stolt
och slätterfibblan gläntar,
äppelträdet lovar tyst
vad nunneörten väntar.
Jordens mull och himlens ljus
låter grönskan sjunga,
bjuder upp sin rikedom,
gör trötta tankar unga.

"Ja, biskopen får gärna se,
den här är särskilt fin,
en ängel har planterat den,
det hör man på latin!"
Då blev han strax så väldigt tyst,
jag anade väl det!
En biskop kan nog mycket,
men på blommor går han bet.

"Den heter archangelica
och läker hjärtesår,
syrenens doft finns runtomkring,
slår ut i stora snår.
Och här står anemonerna,
dem plockar jag så lätt,
för det är klart att biskopen
ska ha sig en bukett!"

Johannesörtens ljusa blommor
tröstar själ som veknar,
jättevallmons röda ton
ger färg när kinden bleknar.
Jordens mull ...

Så fick han också höra på
hur längst upp i ett hörn,
där skogen möter trädgården,
där har jag sett en björn.
Jag var nog ganska nöjd ändå
att en så hög person
fick komma hit till trädgården
och råmandet av kon.

Nej, inte är jag särskilt stor
och inte särskilt fin,
men änglahänder lånar jag,
det hör man på latin.
Här skapar jag ett paradiset,
en månad eller två,
när solen stannar till hos oss
och himlen hälsar på.

Vinbärsbusken rodnar snart
och blålockorna klämtar,
liljans blommor lockar med
vad humlevingar hämtar.
Jordens mull ...

Archangelica

*Minst lika mycket var det trädgården
som bar upp henne.*

Först måste hon plantera en blomma. Och ännu en. Vad annars skulle hon göra?

*Hon hade en dröm och den växte bortom livets nödtorft av potatis och slätter. Sin meddrömmare
fick hon samma år som graven blödde, den sommaren när allting blommade mer än någonsin.
Sonen, som inte mer fick vara barn, såg en terrass, hur den kunde lyfta blomstringen. Gick hem
och byggde. Mamma planterade, hennes gröna fingrar smutsades av jord och skapade grogrunder:
världen öppnade sig och sände sina fröer.*

*Med åren blev hela världen samlad på en skärva av paradiset. Att det överlevde. Att hon som brustit
under bördorna kunde återvända för att bära den trädgården. Att den minst lika mycket bar
henne.*

*Drömmen behövs
för att skapa något
ur det i stort sett omöjliga.*

Spår

Man kan tro att drömmar får sin bästa grogrund där de troligast kan uppfyllas.

Kanske det är precis tvärtom. Drömmen behövs för att skapa något ur det i stort sett omöjliga.

*Att lära sig alla språk för att kunna tala med hela världen är svårt nog i en metropol. I en isole-
rad fjällby långt före Internet ... vem bryr sig? Det överbegåvade barnet fick öknamnet "profes-
sorn". Så kom andra världskriget, flyktingar strömmade in och plötsligt stod hela världen vid
hans tröskel. Språkkunskapen slog ut i blom, fann osannolika vänskaper, fannade en värld och
kunde till sist resa ut i den.*

*Spåren i en osannolik trädgård och på en vind i en bortglömd gammal byrå fylld av brev och
vykort, säger att det är möjligt.*

Jag står i huset strax under fjället,
en knarrig trappa går till en vind.
Längst in i hörnet ser jag en byrå
med dammigt solljus som silar in.
Hur kan den rymma så många vykort?
Där finns det brev utav alla slag.
De är från länder jag knappast känner,
från Filippinerna, Rom och Prag.

Det kallades för drömmar, en pojkes fantasi
som glömmar verkligheter och tror sin utopi.
Men korten börjar tala, de säger något mer
och tar mig till den världen där solen blickar
ner.

"Jag ägde ingenting mer än drömmar,
fick se min pappa bli sjuk och dö.
Då kom det dagar jag kunde önska
att liksom korna bli mätt på hö.
Men jag fick resa med all min längtan
och se ett folk som växt upp i nöd,
men ändå öppnade sina armar
till en gemenskap i överflöd.

Då föddes lusten att börja leva
när nya vänner fanns överallt,
om det fanns ord till att sända solsken
som kunde värma när det blev kallt.
När nya språk kunde bygga broar,
att en dag själv kunna vara där
i dessa blomstrande nya världar,
att ta dem hem och plantera här."

Det kallades för drömmar, men han såg
mycket mer
och grep om verkligheter där solen blickar
ner
och ser en fjärl vakna, en blomma vecklas
ut.
En dröm kan bygga vägar där ingen fanns
förut.

Jag lämnar vinden, en knarrig trappa
tar mig till solskenet utanför.
Där finns den trädgård där allting växte
med höga vidderna ovanför.
Bland allt som spridit sig över marken
kan den som söker, ändå se spår
av hela världen, av ömma händer,
av svåra tider och ljusa år.

Huset låg där träden krok­nar,
en tillflykt i ett väglöst land,
en strimma rök ur skorstensmuren
och båten syntes vid sin strand.
Ett ensligt par i öde trakter,
men brödet stod på deras bord,
med skrånor ifrån när och fjärran
fick själen sitt av lev­nadsmod.

Då blev den gamle tyst, och sa: "Nu går jag ut".
En plats av tidlöshet där jordens gräns tar slut
är himmelens öga.

Stigen löpte uppför branter,
fick vada över vattendrag,
Han kupade sin hand att dricka
när kroppen började bli svag.
Ett ben som stel­nat genom åren,
men sjöng av ljungen runtomkring,
en stav som stöd, en liten ränsel,
annars bar han ingenting.

Där blev den gamle tyst, som fågelvingens
flykt,
en gränslös katedral som Skaparen har byggt
är himmelens öga.

Inga träd som skymde sikten,
en vindil prasslade förbi.
Han lät sig fångas, nästan bäras
och kände själen släppas fri.
En kyss där uppe i det höga
med himlen alldeles inpå,
en sjö som blänkte som ett öga,
han nådde dit han måste gå.

Där blev den gamle tyst, lät båten lägga ut.
En plats av tidlöshet där jordens gräns tar slut
är himmelens öga.

När det yttre perspektivet
nuddar det gränslösa,
sker motsvarande skäl­vning inåt.

Himmelens öga

Vandringen gick från slut­ningens parad­is­glimt till den öppna fjällvidden. För den som en gång druckit den rymden blev det en nödvändighet att återvända. Fjällbyggaren bosatte sig ännu högre upp, så nära gränslösheten det gick att överleva, för att vägen inte skulle vara längre än att åldrande ben orkade utmaningen. Endast fotvandring ledde dit, i tystnadens sällskap. Den lilla människan sedd i det stora, stora - paradoxens mötesplats.

Förlåtelsens blomma

Den bittraste roten, svartaste tråd,
grenar sitt nätverk i själen.
Den brister i handen, den trasar sin väg,
revan som sprids genom väven.
Där ruvar min skugga, värker mitt djup,
allt jag vill tiden ska gömma.
Helt matt sjunker handen som kämpar emot,
kraftlös är önskan att glömma.

Räckte inte när jag var för vek,
kärlek som blev trött gav upp i svek,
kunde det bara försvinna.
Solen bryter fram och ger sitt ljus,
öppnar alla dörrar till mitt hus,
väcker den skönaste blomma.

Så tag det ifrån mig, rensa mitt gift,
du som har kraften att glömma.
Då släpper min plåga, då lättar min tyngd,
samvetet slutar att döma.
Förlåtelsens blomma, vitaste tröst,
lyfter sin kalk upp ur skuggan.
Den lyser min väg genom trampade spår,
ända till båten vid bryggan.

Solen bryter fram och ger sitt ljus,
öppnar alla dörrar till mitt hus,
väcker den skönaste blomma.
Ut i hela världen samma doft,
ifrån alla länder samma doft,
ljuvaste, skönaste blomma.

Förlåtelsens blomma väcker min lust,
får den att dansa och sjunga.
Kom, se hur den blommar med paradisdoft,
andas med himmelens lunga.

Solen bryter fram...

Förlåtelsen läker de spår
som tiden aldrig glömde.

En trädgård, summan av ett liv. Aldrig för gammalt att blomstra.

Men hennes trädgård hade sitt hörn, liksom alla andra trädgårdar.

I spåren av otillräckligheten grodde det som blev bittert, som lämnades att självdö, men aldrig gjorde det. Sår som inte läktes av tiden, rötter som bitit sig in.

I hålet efter de rötterna växer förlåtelsens blomma, en av de allra vackraste.

Det är inte för sent att gräva, rycka, slita bort. Förnyelsens doft sprider sig. Befrielsens doft. Tacksamheten. En världsvid, tidlös erfarenhet.

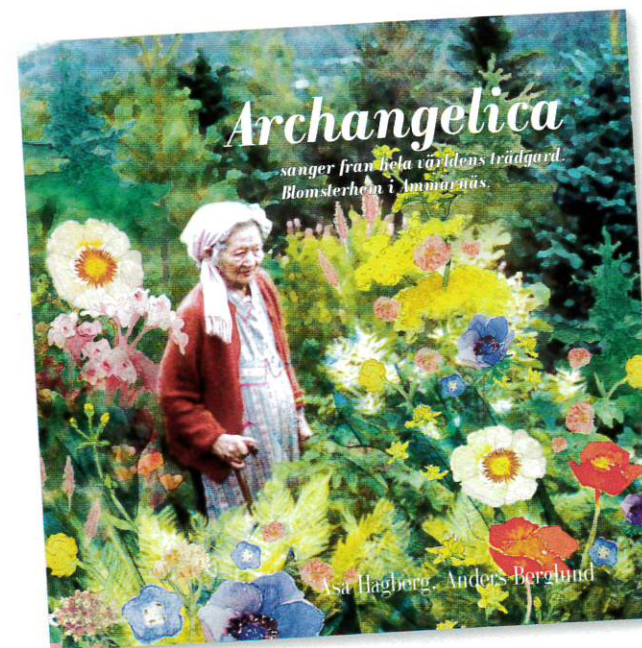
KÄLLOR: Folk i Fjällby - om Ammarnäsborna och deras jaktmarker. Göte Haglund (Askild&Kärnekull 1976)

Släkten Berglund - släkthronika sammanställd av Elisabeth Berglund-Oskarsson.

David Nyström, inspelad intervju med Blomsterlotta.

Hillevi Wadensten VBM, material från tidigare utställning om Blomsterlotta.

Urklipp, brev och samlade minnesbilder.

SKIVA: Till häftet finns också skivan Archangelica.

Idé, musik, sång: Anders Berglund.

Text, sång: Asa Hagberg.

Producent, musik: Inge Petersson-Lidbäck
(klarinetter, piano, bas, percussion, vissling).

ÖVRIGA MEDVERKANDE:

Alice Berglund (sång), Daniel Ek (gitar, mandolin) och Emma Ahlberg (fiol).

Sorsele spelmanslag: Carina Bergström/Kersti Johansson/Anders Jönsson (fiol), Monica Degerfalk (mandolin), Robert Degerfalk (kontrabas), Anna-Stina Fransson/Britt-Inger Sivertsén (nyckelharpa), Carin Sjöström (tvärflöjt), Hans Karlsson (dragspel).

Linderöds spelmanslag: Gunnar Pehrsson (fiol, nyckelharpa), Annika Edman (dragspel), Dan Olsson (kontrabas), Rolf Beckman (slagverk).

Studiosamfundet utbildningen Piteå högskola: Fredrik Dahlin (gitar), Niklas Kihlberg (bas), Tobias Renman (keyboard), Anton Martinez Matz (trummor), Gabriel Sjöwall (körsång), Christian Mellblom (trumpet).

För beställning se www.asahagberg.se.

TRÄDGÅRDEN: Blomsterhem i Ammarnäs är öppen för besök sedan augusti 2014, med tillhörande utställning i ladan som finns kvar sedan Blomsterlottas tid.